

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут права
Кафедра спеціальних юридичних дисциплін
Кафедра конституційного права та галузевих дисциплін

07-02-103М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до практичних завдань та самостійної роботи

з навчальної дисципліни
«Сучасні аспекти наукової спеціальності Право»

для здобувачів третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти
за спеціальністю 081 «Право»
галузі знань 08 «Право»
кваліфікація: доктор філософії з права
денної та заочної форми навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою з якості
Навчально-наукового інституту права
Протокол № 11 від «29» червня 2022 р.

Рівне – 2022

Методичні вказівки до практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Сучасні аспекти наукової спеціальності Право» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право», галузі знань 08 «Право», денної та заочної форми навчання [Електронне видання] / Цимбалюк В. І., Матвійчук А. В. – Рівне : НУВГП, 2022. – 42 с.

Укладачі:

Цимбалюк В. І., кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри спеціальних юридичних дисциплін.

Матвійчук А. В., доктор філософських наук, професор, професор кафедри конституційного права та галузевих дисциплін.

Відповідальний за випуск: Кафарський В. І., д.ю.н., професор, завідувач кафедри спеціальних юридичних дисциплін.

Керівник групи забезпечення спеціальності 081 «Право»

проф. Цимбалюк В. І.

ЗМІСТ

Передмова	3
1. Опис навчальної дисципліни та її структура	4
1.1. Опис навчальної дисципліни	4
1.2. Тематика практичних занять	7
1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики	8
1.4. Критерії та шкала оцінювання	8
2. Програма навчальної дисципліни.	10
3. Плани практичних занять	24
4. Самостійна робота	28
5. Рекомендована література	36

© В. І. Цимбалюк
А. В. Матвійчук, 2022
© НУВГП, 2022

ПЕРЕДМОВА

Методичні вказівки до практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни **«Сучасні аспекти наукової спеціальності Право»** для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право», галузі знань 08 «Право» денної та заочної форми навчання розроблено з урахуванням Закону України «Про вищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті водного господарства та природокористування, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Національному університеті водного господарства та природокористування, Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція), змісту освітньо-наукової програми «Право» спеціальності 081 «Право».

Цей курс має сприяти розвитку раціонального творчого мислення, формуванню вмінь щодо визначення переліку, змісту, особливостей актуальних наукових проблем сучасного правознавства, розумінню методологічної природи таких проблем, передумов їхнього виникнення й перспектив вирішення. Вивчення матеріалів курсу сприятиме формуванню (1) розуміння здобувачами ступеня доктора філософії багатогранності сучасного правознавства, (2) ознайомленню зі станом юридичної науки й практики в Україні та світі.

Методичні вказівки до практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни **«Сучасні аспекти наукової спеціальності Право»** містять опис навчальної дисципліни, тематику практичних занять. Для зручності розуміння можливостей здобуття позитивних оцінок описані контрольні заходи й засоби діагностики, показано критерії й шкалу оцінювання. Окрема увага зосереджена на самостійній роботі та завданнях до неї. Методичні вказівки також містять список рекомендованої наукової й навчальної література, нормативно-правових актів, опрацювання яких забезпечить формування професійних компетентностей здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право», галузі знань 08 «Право».

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА

1.1 Опис навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти третього рівня за спеціальністю 081 «Право», галузі знань 08 «Право» компетентностей для успішної науково-освітньої діяльності в галузі права, зокрема здатності до наукового пошуку, організації, проведення та презентації наукових досліджень з метою розв'язання складних спеціальних завдань і практичних проблем у галузі права з акцентом на захист прав та законних інтересів людини та громадянина.

Завданням вивчення курсу *«Сучасні аспекти наукової спеціальності Право»* є формування:

Загальних компетентностей (ЗК)

ЗК1. Креативність, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність до критичного аналізу та оцінювання сучасних наукових досягнень при вирішенні дослідницьких і практичних завдань, в тому числі в міждисциплінарних областях.

ЗК3. Здатність приймати обґрунтовані рішення, планувати і здійснювати комплексні дослідження на сучасному рівні з використанням новітніх інформаційних і комунікаційних технологій на основі цілісного системного наукового світогляду з використанням знань в області історії і філософії науки.

ЗК4. Здатність виявляти, отримувати й аналізувати інформацію з різних джерел, організовувати та керувати інформацією, презентувати результати своїх досліджень.

ЗК5. Здатність розробляти та управляти науковими проектами, ініціювати організації досліджень в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності з урахуванням фінансування науково-дослідницьких робіт.

Фахові компетентності спеціальності (СК)

СК1. Здатність формулювати наукову проблему, розробляти робочі гіпотези, визначати актуальність, мету, завдання, які необхідно вирішити для досягнення мети, оцінювати необхідні ресурси та час для реалізації, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

СК2. Здатність до комплексності проведення досліджень у галузі права.

СК3. Вміння знаходити та аналізувати інформацію щодо сучасного стану і тенденцій розвитку світової і української юриспруденції, робити висновки на основі одержаних досліджень, застосовувати їх у науковій та практичній сфері.

СК4. Здатність до розуміння тенденцій, закономірностей, факторів й умов формування юридичної науки, її місця в системі соціально-гуманітарного знання, правової політики, правової культури громадян і суспільства в цілому.

СК5. Здатність до володіння сучасними правовими теоріями і концепціями та здатність до їх критичного аналізу й оцінки.

СК6. Здатність створювати нові знання через оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях.

СК10. Здатність у межах обраної спеціалізації до комплексного аналізу щодо теоретичних основ складових елементів права, їх правової природи, методології, принципів, структури, форми реалізації.

СК12. Здатність об'єктивно і критично аналізувати інформацію про інститут захисту прав людини, займати самостійну позицію у питаннях теоретичного та практичного характеру, що стосуються інституту прав людини. Формувати активну правову позицію в ситуаціях, пов'язаних з конкретними випадками порушення прав людини чи виникнення такої загрози; здатності до вчинення адекватних правових дій; застосовувати альтернативні способи захисту громадянських прав на практиці.

СК13. Здатність здійснювати професійну діяльність в установах, діяльність яких пов'язана з прогресивним розвитком українського законодавства; проводити глибокий історичний і

правовий аналіз європейських та світових інтеграційних процесів, учасником яких є Україна.

СК14. Здатність до аналізу міждисциплінарних характеристик галузей права, доктрин права, здатність тлумачити та застосовувати норми права з врахуванням динаміки нормотворчого процесу.

СК15. Здатність демонструвати знання базових засад, сучасного стану, тенденцій розвитку наукових досягнень у сферах конституційного права, цивільного права та процесу, кримінального права та процесу, господарського права та процесу, адміністративного права та судочинства.

Програмні результати навчання здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право», галузі знань 08 «Право»

ПРН1. Володіти сучасними передовими концептуальними та методологічними знаннями при виконанні науково-дослідницької та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей знань.

ПРН2. Мати ґрунтовні знання предметної області та розуміння професії, знання праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні праці у галузі дослідження, формулювати мету власного наукового дослідження як складову загальноцивілізаційного процесу.

ПРН5. Знати принципи організації, форми здійснення освітньо-наукового процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методик викладання.

ПРН6. Уміти проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових наукових положень та ідей.

ПРН7. Ініціювати, організовувати та проводити комплексні дослідження у науково-дослідницькій та інноваційній діяльності.

ПРН8. Формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробки, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень у сфері права.

ПРН9. Аналізувати наукові праці, виявляючи дискусійні та малодосліджені питання, здійснювати моніторинг наукових джерел інформації стосовно проблеми, яка досліджується встановлювати їх інформаційну цінність шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами.

ПРН14. Використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел.

ПРН16. Знати національне та європейське законодавство, зміст правового регулювання у різних галузях фахового спрямування та різних сферах діяльності.

ПРН19. Здатність збирати, аналізувати, систематизувати законодавство, що складає нормативну базу наукового дослідження, виявляти прогалини, суперечності та інші його недоліки, формулювати власні пропозиції, спрямовані на їх подолання.

1.2 Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми
Модуль 1. Сучасна теорія права: пізнавальні та прикладні аспекти.	
1	<i>Правова метатеорія: історія і сучасність.</i>
2	<i>Сучасні підходи до вивчення права. Праворозуміння.</i>
Модуль 2. Методологічні проблеми матеріального права.	
3	<i>Проблемні аспекти реалізації норм конституційного права в Україні.</i>
4	<i>Проблемні аспекти практики застосування адміністративного права.</i>
5	<i>Проблемні аспекти сучасного цивільного права.</i>
6	<i>Проблемні аспекти сучасного кримінального права.</i>
Модуль 3. Методологічні проблеми процесуального права.	
7	<i>Актуальні проблеми судової влади в Україні.</i>
8	<i>Актуальні питання конституційно-процесуального права.</i>
9	<i>Актуальні питання адміністративного судочинства.</i>
10	<i>Проблемні аспекти сучасного процесуального права.</i>

1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики

Поточний контроль знань здобувачів з навчальної дисципліни проводиться за формами:

- оцінювання роботи здобувачів на лекціях;
- усне опитування на практичних заняттях;
- виконання контрольних робіт та тестових завдань;
- участь в обговоренні проблемних питань;
- розв'язування ситуаційних завдань;
- виконання поточних контрольних робіт.

1.4. Критерії та шкала оцінювання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного контролю з навчальної дисципліни «*Сучасні аспекти наукової спеціальності Право*» є:

- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставленні питання (чіткість, логічність, лаконічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час виголошення промов;
- вміння аналізувати публічні виступи.

Оцінювання результатів поточного контролю проводиться у розрахунку від 0 до 60 балів. Основними методами оцінювання є:

- аналіз усних відповідей;
- виконання практичних завдань.

Оцінювання виконання завдань здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленими до цілого числа):

0% - завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження здобувача не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру;

100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Змістовий модуль 1 (максимальна кількість балів – 20)

Виконання завдань практичної роботи – 5 балів

Виконання індивідуального завдання (реферат) – 5 балів

Підсумковий модульний контроль (тестування) – 10 балів

Змістовий модуль 2 (максимальна кількість балів – 20)

Виконання завдань практичної роботи – 5 балів

Виконання індивідуального завдання (контрольна робота) – 5 балів

Підсумковий модульний контроль (тестування) – 10 балів

Змістовий модуль 3 (максимальна кількість балів – 20)

Виконання завдань практичної роботи – 5 балів

Виконання індивідуального завдання (реферат) – 5 балів

Підсумковий модульний контроль (тестування) – 10 балів

Підсумковий модульний контроль (тестування) – 40 балів

Шкала оцінювання

Кількість набраних балів студентом	Оцінка за національною шкалою
90-100 балів	Відмінно
82-89 балів	Добре
74-81 балів	
64-73 балів	Задовільно
60-63 балів	
35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. *Сучасна теорія права: пізнавальні та прикладні аспекти.*

Тема 1. *Проблеми правової метатеорії.*

Поняття юриспруденції та її склад. Юридичні науки та їх класифікація. Предмет загальної теорії права та держави. Загальні закономірності та специфічні особливості права та держави. Загальна теорія права та держави у системі юридичних і суспільних наук. Співвідношення теорії права, соціології права і філософії права, теорії держави, політології та конституційного права.

Функції та місце загальної теорії права у системі юридичних наук. Об'єкт та предмет загальної теорії права.

Методологія загальної теорії права. Загальні, загальнонаукові, міждисциплінарні, спеціальні методи пізнання. Принципи пізнання та їх роль в методології юридичної науки.

Структура та поняттєво-категоріальний апарат загальної теорії права.

Загальна теорія права та держави як навчальна дисципліна, її роль у професійній підготовці юристів.

Тема 2. *Історія вчень про державу і право: тенеза й актуальні проблеми.*

Предмет історії політичних та правових вчень. Основні терміни історії вчень про державу і право. Поняття політико-правового вчення, ідеї, концепції, доктрини та теорії. Функції історії вчень про державу і право.

Методологія історії політичних та правових вчень. Методи вивчення історії вчень про державу і право. Критерії оцінки політико-правових доктрин. Місце історії політичних та правових вчень в системі наук та юридичних.

Класичні та сучасні концепції про державу і право. Основні тенденції політико-правових концепцій ХХ ст.: загальна характеристика. Основні напрямки розвитку державно-правових концепцій в Україні на сучасному етапі. Проблеми формування демократичної правової соціальної держави і громадянського суспільства в Україні.

Тема 3. *Сучасні підходи до вивчення феномену права.*

Поняття права. Сутність права. Основні ознаки (властивості) права: підходи до визначення.

Походження права. Шляхи (способи) становлення права. Історичні етапи розвитку права. Теорії походження права.

Типологія права. Природне та позитивне право. Об'єктивне та суб'єктивне право. Об'єктивне право та його співвідношення із позитивним правом.

Соціальне призначення права. Функції права: поняття та види. Принципи та постулати права.

Тема 4. *Правотворчість: сучасна теорія і практика.*

Соціальний процес формування права (правоутворення) і правотворчість (нормотворчість): спільне, відмінне, співвідношення.

Поняття правотворчості. Функції правотворчості. Принципи правотворчості. Стадії правотворчої діяльності. Правотворча техніка: поняття, склад.

Види правотворчості. Законотворчість. Особливості законотворчості. Відомча правотворчість. Локальна правотворчість. Юридична практика і правотворчість.

Вплив міжнародного та інтегративного права на процес національної нормотворчості.

Проблеми систематизації нормативно-правових приписів в Україні.

Тема 5. *Методологічні проблеми реалізації та застосування права.*

Поняття та ознаки реалізації права. Індивідуальна та колективна реалізація права. Реалізація права у правових відносинах і поза правовими відносинам.

Форми реалізації права: дотримання, виконання і використання. Реалізація та нереалізація права.

Застосування права як засіб забезпечення реалізації права. Застосування права як управлінська діяльність. Основні вимоги належного застосування права. Суб'єкти застосування права. Процес (стадії) правозастосовної діяльності. Типове і нетипове застосування права. Прогалини у позитивному праві, шляхи їх подолання та усунення. Види та способи вирішення юридичних колізій.

Класифікація актів застосування права за різними підставами.

Тема 6. *Методологічні проблеми реалізації механізмів правового впливу.*

Правовий вплив: поняття, форми. Правові засоби: поняття, види. Суб'єктивні права та юридичні обов'язки як ключові правові засоби. Законні інтереси та їх специфіка.

Поняття, предмет та метод правового регулювання. Типи, сфери та межі правового регулювання. Механізм та стадії правового регулювання. Ефективність механізму правового регулювання. Правові стимули (правові заохочення і правові пільги) та обмеження в механізмі правового регулювання. Правові аксіоми, правові презумпції, правові фікції в механізмі правового регулювання.

Правове регулювання та правовий вплив: критерії співвідношення.

Тема 7. *Праворозуміння: основні сучасні підходи.*

Проблема праворозуміння в контексті сучасних уявлень про загальнонаукове і юридико-теоретичне мислення. Наукове пізнання і розуміння: особливості сучасної рефлексії і проблематики. Юридична пізнання і розуміння в контексті постнекласичної парадигми.

Загальна характеристика типів праворозуміння. Сутність проблеми праворозуміння. Різноманіття типів праворозуміння і його причини. Типологія праворозуміння.

Роль праворозуміння в правовому впливі. Роль праворозуміння в правовому регулюванні. Роль праворозуміння в практичній діяльності юриста.

Тема 8. *Тлумачення нормативно-правових приписів джерел права України.*

Поняття та мета тлумачення нормативно-правових приписів. Поняття та способи тлумачення нормативно-правових приписів. Види тлумачення права за суб'єктами: офіційне та неофіційне. Доктринальне тлумачення. Автентичне та легальне (делеговане) тлумачення. Нормативне та казуальне тлумачення. Акти офіційного тлумачення (інтерпретаційні акти): поняття, ознаки, види.

Особливості тлумачення нормативно-правових приписів міжнародних договорів України.

Тема 9. *Юридична практика і юридичний процес.*

Юридична практика: поняття та ознаки. Структура юридичної практики. Види юридичної практики. Судова практика як вид діяльності та практичний досвід.

Поняття, ознаки і зміст юридичного процесу. Юридичний процес та юридична процедура. Вимоги до юридичного процесу та юридичної процедури. Стадії юридичного процесу. Види юридичного процесу та їх характеристика.

Юридична техніка та технології. Засоби, правила та прийоми юридичної техніки.

Тема 10. Правосвідомість і правова культура.

Поняття і структура правосвідомості. Види правосвідомості. Функції правосвідомості. Поняття та види деформацій правосвідомості. Правовий нігілізм як крайня форма деформації правосвідомості.

Правова культура: поняття та структура. Правова культура суспільства та правова культура особи. Професійна правова культура. Правовий менталітет. Особливості правового менталітету українського народу.

Правова соціалізація і правове виховання. Форми правового виховання.

Модуль 2. Методологічні проблеми матеріального права.

Тема 11. Проблемні аспекти теорії конституційного права.

Поняття та загальна характеристика світового конституціоналізму.

Розвиток конституціоналізму в Європі. Виникнення та розвиток теорії конституціоналізму в Україні.

Теоретичне визначення конституції та її сутність. Конституційна реформа в Україні: проблеми та перспективи.

Актуальні проблеми конституційних основ безпосередньої демократії. Проблеми форм безпосереднього народовладдя. Акти безпосереднього народовладдя. Гарантії безпосереднього народовладдя.

Тема 12. Проблемні аспекти реалізації норм конституційного права в Україні.

Проблеми удосконалення законодавчої діяльності парламенту. Поняття законодавчого процесу. Лобізм: поняття, іноземний досвід, проблеми законодавчої невизначеності лобізму в Україні. Парламентський контроль: поняття, форми його реалізації. Парламентський контроль за діяльністю уряду.

Зміст конституційного статусу Президента України. Місце і роль Президента України в механізмі Української держави. Компетенція Президента України. Підходи до класифікації повноважень Президента України. Проблеми конституційно-правового визначення окремих повноважень Президента України.

Поняття і соціальне призначення виконавчої влади. Співвідношення виконавчої влади із законодавчою й судовою. Конституційна система органів виконавчої влади в Україні.

Тема 13. *Проблеми територіального устрою України та місцевого самоврядування в Україні.*

Актуальні проблеми територіального устрою України та його реформи. Проблеми конституційно-правового статусу Автономної Республіки Крим.

Поняття місцевого самоврядування і його сутність. Моделі місцевого самоврядування: англосаксонська і континентальна. Концепції місцевого самоврядування: громадівська, державницька та теорія муніципального дуалізму. Принципи місцевого самоврядування в Україні. Європейська хартія про місцеве самоврядування.

Реформа місцевого самоврядування в Україні. Проблеми взаємодії органів місцевого самоврядування і місцевих державних адміністрацій. Делеговані повноваження. Гарантії місцевого самоврядування.

Тема 14. *Актуальні питання адміністративного права.*

Адміністративне право: оновлення поглядів на його роль і зміст у сучасній державі та доктринальні аспекти реформування. Проблеми діяльності державного апарату та реалізації функцій державного управління.

Основні передумови реформування державної влади. Наукове забезпечення проекту Концепції адміністративної реформи. Результати проведення адміністративної реформи: проблеми сьогодення. Свобода і відповідальність у державному управлінні.

Рационалізація та ефективність державного управління на сучасному етапі. Удосконалення стилю державного управління.

Організаційне забезпечення адміністративної реформи: механізм і шляхи вдосконалення. Кадрове забезпечення проведення адміністративної реформи. Діяльність спеціальних органів виконавчої влади з питань проведення адміністративної реформи. Концепція адміністративної реформи – основний документ реформування державного управління. Характеристика та юридичний аналіз проектів нормативно-правових актів з питань адміністративної реформи. Захист прав і свобод громадян при проведенні адміністративної реформи.

Тема 15. *Проблемні аспекти практики застосування адміністративного права.*

Предмет адміністративного права: сучасна характеристика. Процесуальний аспект адміністративного права: особливості тлумачення. Кодифікація адміністративного законодавства: нове бачення перспективи.

Поняття та суть профілактичної роботи адміністративних правопорушень. Загальні положення профілактики правопорушень. Поняття, сутність та зміст загальної профілактики. Поняття, сутність та зміст індивідуальної профілактики правопорушень. Заходи та повноваження органів державної влади, місцевого самоврядування та громадськості у сфері профілактики правопорушень.

Сучасні концепції адміністративної відповідальності. Адміністративна відповідальність як результат здійснення контролю у державному управлінні. Адміністративна відповідальність юридичних осіб. Адміністративний порядок накладання санкцій як ознака управлінського характеру адміністративної відповідальності.

Тема 16. *Проблемні аспекти сучасного цивільного права.*

Проблеми визначення цивільного права як приватного права. Критерії відмежування приватного права від публічного права. Наявність у цивільному праві публічних елементів. Проблеми визначення цивільного права як самостійної галузі права, відмежування його від інших галузей права.

Поняття фізичної особи. Правосуб'єктність фізичної особи. Співвідношення правоздатності та суб'єктивних прав фізичних осіб. Цивільна дієздатність фізичних осіб, зміст та її види. Витоки

розбіжностей стосовно найменування та змісту цивільної дієздатності.

Недоліки визначення юридичної особи у Цивільному Кодексі України. Ознаки юридичної особи, розроблені теорією цивільного права. Юридичні особи публічного і приватного права. Проблеми визначення організаційно-правових форм ЦК, правовий статус юридичних осіб приватного права. Юридична особа і суб'єкт господарювання

Проблеми поняття та наслідків правочину та представництва.

Проблемні аспекти права власності, майнових та немайнових прав, права інтелектуальної власності.

Тема 17. Проблемні аспекти сучасного кримінального права.

Поняття та види джерел кримінального права. Основні підходи до визначення джерел кримінального права України, їх значення для правозастосування. Кримінальний кодекс України як основне джерело кримінального права. Кримінально-правове значення Конституції України.

Основні підходи до визначення тлумачення кримінально-правових норм. Мета тлумачення кримінально-правових норм. З'ясування та роз'яснення як основні аспекти тлумачення норм кримінального законодавства.

Актуальні питання вчення про злочин. Сучасні підходи до визначення поняття злочин. Актуальні питання щодо складу злочину. Сучасні теоретичні підходи до визначення об'єкта злочину. Юридична та фактична помилка в кримінальному праві: правове значення при кваліфікації злочинів. Співвідношення понять «кваліфікація злочинів» та «кримінально-правова кваліфікація». Значення юридичної практики, прецедентів і доктрини кримінального права для кваліфікації злочинів.

Проблеми реформування кримінального законодавства України в контексті європейських стандартів.

Тема 18. Проблемні аспекти сучасного господарського права.

Роль держави у сфері економіки: форми, методи, засоби державного регулювання господарських відносин, поняття та роль державної економічної політики. Проблема оптимізації державного регулювання господарських відносин з врахуванням змін в економічному житті суспільства (фінансової кризи, боротьби з

корупцією, необхідності поживлення інвестування, розвитку малого та середнього бізнесу тощо). Відображення в господарському праві приватних та публічних інтересів учасників господарського життя. Методи господарського права, їх особливості та відмінність від методів цивільного та адміністративного права.

Проблеми вдосконалення правового становища суб'єктів господарських правовідносин з врахуванням особливостей правового статусу, характеру та видів діяльності тощо.

Майнова основа господарювання: проблеми правового забезпечення. Особливості правового режиму (в т.ч. засобів захисту) державної власності. Основні проблеми приватизації державного та комунального майна. Особливості використання природних ресурсів у сфері господарювання.

Тема 19. *Актуальні проблеми трудового права.*

Кодифікація трудового законодавства України. Положення трудового законодавства, що не відповідають реаліям функціонування ринкової економіки. Співвідношення поняття трудового права та законодавства. Проект трудового кодексу України. Розширення трудових прав працівників та роботодавців. Європейські традиції захисту трудових прав працюючих та їх імплементація у трудове законодавство України.

Сучасні проблеми Укладення трудового договору та зміна його умов. Поняття, значення та види трудового договору. Проблеми застосування контрактної форми трудового договору в Україні.

Актуальні проблеми припинення трудових відносин в сучасних умовах Наукова і законодавча класифікація підстав припинення трудового договору. Класифікація підстав припинення трудового договору. Механізм припинення трудових відносин. Методи припинення трудових відносин.

Актуальні проблеми правового регулювання робочого часу та часу відпочинку.

Актуальні проблеми матеріальної та дисциплінарної відповідальності сторін трудових правовідносин.

Тема 20. *Екологічне право України: актуальні проблеми і перспективи.*

Екологічна політика: поняття, мета, цілі, завдання і тенденції розвитку. Система основних понять і принципів екологічного права

України, їхнє співвідношення і взаємодія. Екологічні відносини: сучасні підходи до визначення. Джерела екологічного права. Механізми забезпечення єдності екологічного права.

Проблеми регулювання права власності на природні ресурси. Економіко-правові механізми регулювання використання природних ресурсів та збереження довкілля.

Окремі питання правого забезпечення екологічної безпеки та захисту екологічних прав громадян.

Модуль 3. *Методологічні проблеми процесуального права.*

Тема 21. *Актуальні проблеми судової влади в Україні.*

Поняття і соціальне призначення судової влади. Співвідношення судової влади з законодавчою й виконавчою. Конституційні принципи судоустрою та судочинства в Україні, проблеми їх реалізації.

Судово-правова реформа в Україні: етапи, стан, проблеми, перспективи. Проблеми утвердження в Україні верховенства права та впровадження європейських стандартів у національну систему судового устрою і судочинства. Концепція вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду відповідно до європейських стандартів.

Тема 22. *Проблеми та перспективи конституційної юрисдикції в Україні.*

Поняття і сутність конституційної юрисдикції. Конституційний Суд України як орган конституційної юрисдикції в Україні. Порядок формування, склад, функції та повноваження Конституційного Суду України. Суддя Конституційного Суду України, його статус і повноваження.

Конституційні провадження. Порядок діяльності та процедури розгляду справ. Рішення і висновки Конституційного Суду України, їх місце в системі джерел права. Проблеми удосконалення конституційного контролю.

Конституційне подання, конституційне звернення та конституційна скарга.

Тема 23. *Актуальні питання конституційно-процесуального права.*

Конституційно-процесуальне право як галузь права. Джерела конституційно-процесуального права. Норми конституційного процесуального права. Відмінності норм конституційно-процесуального права від норм матеріального права та процесуальних норм інших галузей права. Проблеми реалізації конституційно-процесуальних норм.

Реалізація конституційно-процесуальних (процедурних) норм. Процедура в конституційно-процесуальному праві. Процесуальна (процедурна) діяльність.

Конституційно-процесуальні відносини: загальна характеристика. Принципи конституційно-процесуального права України. Стадійність в конституційно-процесуальному праві. Конституційно-процесуальні строки: поняття, види, початок і перебіг.

Конституційно-процесуальне право як наука, навчальна дисципліна та галузь законодавства.

Тема 24. *Актуальні питання адміністративного судочинства.*

Зміст судового контролю за забезпеченням законності державного управління. Юридична природа і призначення адміністративної юстиції як провідної форми судового захисту прав громадян у державному управлінні. Адміністративної юстиції як форми судового захисту прав і свобод громадян. Проблема забезпечення доступності правосуддя в адміністративному судочинстві.

Юрисдикція адміністративних судів. Стадії адміністративного судочинства. Розгляд справи в суді першої інстанції. Розгляд адміністративної справи в апеляційному порядку. Розгляд адміністративної справи в касаційному порядку.

Перегляд адміністративної справи Верховним Судом України. Провадження за нововиявленими обставинами.

Особливості реформування судової системи України.

Тема 25. *Проблемні аспекти цивільно-процесуального права.*

Особливості предмету і методу цивільного процесуального права. Норми цивільного процесуального права. Сучасні тенденції розвитку цивільного процесуального права.

Проблемні питання реалізації принципів цивільного процесу. Поняття і значення принципів цивільного процесу як

найважливіших гарантій здійснення правосуддя. Особливості системи принципів цивільного процесу: наукові підходи вчених-процесуалістів.

Теоретичні підходи до визначення судової юрисдикції. Види цивільної юрисдикції. Співвідношення поняття «цивільна юрисдикція» з суміжними поняттями. Проблеми визначення юрисдикції за окремими видами спорів.

Проблемні питання змісту і об'єкту цивільних процесуальних правовідносин. Особливості юридичних фактів, які породжують цивільні процесуальні правовідносини. Особливості складу учасників справи: наукові концепції. Особливості складу осіб, які сприяють здійсненню правосуддя: питання теорії і практики.

Тема 26. *Проблемні аспекти цивільного судочинства.*

Актуальні проблеми позовної форми захисту цивільних прав. Спірні питання поняття і сутності позовного провадження.

Юридична природа мирової угоди. Порядок її укладення та визнання судом, і її правові наслідки. Зустрічний позов в цивільному процесі. Порядок забезпечення позову і його скасування.

Основні особливості сучасної моделі апеляційного провадження. Основні особливості сучасної моделі касаційного провадження. Актуальні проблеми виконання судових рішень.

Судова реформа та її вплив на цивільне судочинство. Принципи цивільного процесуального права в умовах судової реформи в Україні.

Тема 27. *Проблемні аспекти кримінального процесуального права.*

Проблемні питання системи засад кримінального провадження. Поняття та значення засад кримінального провадження. Класифікація засад кримінального провадження.

Проблеми реалізації функцій учасників кримінального провадження.

Проблемі аспекти доказів і доказування у кримінальному процесі. Кримінальне процесуальне доказування як різновид пізнавальної діяльності. Проблеми збирання доказів у кримінальному провадженні. Проблеми збирання і зберігання речових доказів та документів у кримінальному провадженні.

Проблемі аспекти застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

Тема 28. *Проблемні аспекти кримінального судочинства.*

Актуальні проблеми визначення підсудності у кримінальному процесі. Види підсудності. Підстави та порядок передачі справ з одного суду до іншого.

Актуальні проблеми стадії судового розгляду. Загальні положення судового розгляду кримінального провадження. Проведення процесуальних дій у режимі відео-конференції. Межі судового розгляду. Етапи судового розгляду, їхній зміст. Процесуальний порядок постановлення судового рішення.

Проблемні аспекти провадження у суді апеляційної інстанції. Проблемні аспекти провадження у суді касаційної інстанції.

Проблемні аспекти правової регламентації виконання судових рішень.

Тема 29. *Проблемні аспекти господарського судочинства.*

Поняття господарського судочинства. Завдання господарського судочинства. Співвідношення господарського процесуального права з іншими галузями національного права.

Актуальні проблемні аспекти при провадженні у господарських справах та складанні процесуальних документів за ГПК України.

Сучасні проблеми, що виникають у суддів під час застосування відповідних законодавчих норм, прогалини чинного законодавства при розгляді справ, яким притаманний чітко виражений господарський зміст. Сучасні проблеми у правовідносинах суб'єктів підприємницької діяльності та забезпечення належного захисту їх прав та інтересів в господарському судочинстві.

Проблеми діяльності учасників в господарському процесі. Поняття і склад учасників господарського процесу, їх інтерес у справі та виконувані функції, мета вступу або залучення до процесу.

Актуальні проблеми відповідальності у господарських спорах: юридична природа, умови та значення.

Проблемні аспекти реалізації права на правову допомогу в сучасному господарському процесі та шляхи їх розв'язання.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Етап навчання (сесія)	Назва модулів, тем	Кількість годин				
		у тому числі:				
		Загальна кількість годин/кредитів ЄКТС за модулем (денна/заочна форми)	Лекційні заняття (денна/заочна форми)	Практичні заняття (денна/заочна форми)	Контрольні заходи (денна/заочна форми)	Самостійна робота (денна/заочна форми)
1	2	3	4	5	6	7
Обов'язкові модулі програми						
Сесія 1	Модуль 1. Сучасна теорія права: пізнавальні та прикладні аспекти					
	Тема 1. Проблеми правової метатеорії.	8/9	2/1	1/1		5/7
	Тема 2. Історія вчень про державу і право: генеза й актуальні проблеми.	8/8	2/0	1/1		5/7
	Тема 3. Сучасні підходи до вивчення феномену права.	10/9	4/1	1/1		5/7
	Тема 4. Правотворчість: сучасна теорія і практика.	7/7	2/0	0/0		5/7
	Тема 5. Методологічні проблеми реалізації та застосування права.	7/8	2/1	0/0		5/7
	Тема 6. Методологічні проблеми реалізації механізмів правового впливу.	7/7	2/0	0/0		5/7
	Тема 7. Праворозуміння: основні сучасні підходи.	8/8	2/0	1/1		5/7
	Тема 8. Тлумачення нормативно-правових приписів джерел права України.	7/7	2/0	0/0		5/7
	Тема 9. Юридична практика і юридичний процес.	7/7	2/0	0/0		5/7
	Тема 10. Правосвідомість і правова культура.	7/8	2/1	0/0		5/7
	Модуль 2. Методологічні проблеми матеріального права					
	Тема 11. Проблемні аспекти конституційного права.	8/9	2/0	1/1		5/8
	Тема 12. Проблемні аспекти реалізації норм конституційного права в Україні.	8/9	2/0	1/1		5/8
	Тема 13. Проблеми територіального устрою України та місцевого	7/8	2/0	0/0		5/8

<i>самоврядування в Україні.</i>					
Тема 14. <i>Актуальні проблеми адміністративного права.</i>	9/10	2/0	2/2		5/8
Тема 15. <i>Проблемні аспекти практики застосування адміністративного права.</i>	7/8	2/0	0/0		5/8
Тема 16. <i>Проблемні аспекти сучасного цивільного права.</i>	9/10	2/0	2/2		5/8
Тема 17. <i>Проблемні аспекти сучасного кримінального права.</i>	8/10	2/0	2/2		6/8
Тема 18. <i>Проблемні аспекти сучасного господарського права.</i>	8/8	2/0	0/0		6/8
Тема 19. <i>Актуальні проблеми трудового права.</i>	8/8	2/0	0/0		6/8
Тема 20. <i>Екологічне право України: актуальні проблеми і перспективи.</i>	8/8	2/0	0/0		6/8
Модуль 3. Методологічні проблеми наукового дослідження у галузі права					
Тема 21. <i>Актуальні проблеми судової влади в Україні.</i>	10/10	2/0	2/2		6/8
Тема 22. <i>Проблеми та перспективи конституційної юрисдикції в Україні.</i>	9/8	2/0	1/1		6/7
Тема 23. <i>Актуальні питання конституційно-процесуального права.</i>	9/8	2/0	1/1		6/7
Тема 24. <i>Актуальні питання адміністративного судочинства.</i>	9/8	2/0	1/1		6/7
Тема 25. <i>Проблемні аспекти цивільно-процесуального права.</i>	8/7	2/0	0/0		6/7
Тема 26. <i>Проблемні аспекти цивільного судочинства.</i>	8/7	2/0	0/0		6/7
Тема 27. <i>Проблемні аспекти кримінального процесуального права.</i>	8/7	2/0	0/0		6/7
Тема 28. <i>Проблемні аспекти кримінального судочинства.</i>	8/7	2/0	0/0		6/7
Тема 29. <i>Проблемні аспекти господарського судочинства.</i>	8/7	2/0	0/0		6/7
Підсумковий контроль результатів навчання				2	
Разом	240/8 кр.	60/4	20/20	2/2	158/214

3. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Тема 1. *Правова метатеорія: історія і сучасність.*

План

1. Предмет загальної теорії права та держави.
2. Функції та місце загальної теорії права у системі юридичних наук.
3. Співвідношення теорії права з іншими соціогуманітарними науками.
4. Функції історії вчень про державу і право.
5. Сучасні підходи до вивчення феномену права.
6. Соціальне призначення права.

Література: 3, 4, 8, 10, 14, 15, 21, 22, 25, 45, 47.

Тема 2. *Сучасні підходи до вивчення права. Праворозуміння.*

План

1. Основні ознаки (властивості) права: підходи до визначення.
2. Теорії походження права.
3. Функції права: поняття та види.
4. Правовий вплив: поняття, форми.
5. Загальна характеристика типів праворозуміння.
6. Роль і значення праворозуміння.

Література: 3, 4, 8, 10, 12, 14, 15, 21, 22, 25, 32, 36, 45, 47.

Тема 3. *Проблемні аспекти реалізації норм конституційного права в Україні.*

План

1. Поняття та загальна характеристика світового конституціоналізму.

2. Розвиток конституціоналізму в Європі.
3. Конституційна реформа в Україні: проблеми та перспективи.
4. Проблеми форм безпосереднього народовладдя.
5. Проблемні аспекти реалізації норм конституційного права в Україні.

Література: 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 21, 22, 45, 47, 49.

Тема 4. *Проблемні аспекти практики застосування адміністративного права.*

План

1. Адміністративне право: оновлення поглядів на його роль і зміст у сучасній державі.
2. Концепції адміністративної реформи.
3. Організаційне забезпечення адміністративної реформи.
4. Процесуальний аспект адміністративного права.
5. Поняття та суть профілактичної роботи адміністративних правопорушень.
6. Сучасні концепції адміністративної відповідальності.

Література: 2, 3, 4, 6, 7, 8, 14, 18, 19, 22, 23, 24, 34, 47.

Тема 5. *Проблемні аспекти сучасного цивільного права.*

План

1. Критерії відмежування приватного права від публічного права.
2. Наявність у цивільному праві публічних елементів.
3. Фізична особа і її правосуб'єктність: колізії визначення.
4. Недоліки визначення юридичної особи у Цивільному Кодексі України.
5. Проблеми поняття та наслідків правочину та представництва

Література: 3, 13, 21, 24, 37, 43, 47, 51, 52, 57.

Тема 6. Проблемні аспекти сучасного кримінального права.

План

1. Поняття та види джерел кримінального права.
2. Основні підходи до визначення тлумачення кримінально-правових норм.
3. Актуальні питання вчення про злочин.
4. Юридична та фактична помилка в кримінальному праві.
5. Проблеми реформування кримінального законодавства України в контексті європейських стандартів.

Література: 2, 3, 9, 10, 37, 42, 45, 47, 48, 55, 56, 59, 63, 71.

Тема 7. Актуальні проблеми судової влади в Україні.

План

1. Поняття і соціальне призначення судової влади.
2. Співвідношення судової влади з законодавчою й виконавчою.
3. Судово-правова реформа в Україні.
4. Впровадження європейських стандартів у національну систему судового устрою.
5. Концепція вдосконалення судівництва в контексті євроінтеграційних процесів.

Література: 1, 3, 5, 10, 15, 19, 23, 37, 47, 59.

Тема 8. Актуальні питання конституційно-процесуального права.

План

1. Конституційно-процесуальне право як галузь права.
2. Джерела конституційно-процесуального права.
3. Реалізація конституційно-процесуальних (процедурних) норм.
4. Конституційно-процесуальні відносини: загальна характеристика.
5. Конституційно-процесуальні строки: поняття, види, початок і перебіг.

Література: 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 21, 22, 45, 47, 49.

Тема 9. *Актуальні питання адміністративного судочинства.*

План

1. Юридична природа і призначення адміністративної юстиції.
2. Проблема забезпечення доступності правосуддя в адміністративному судочинстві.
3. Юрисдикція адміністративних судів.
4. Специфіка стадій адміністративного судочинства.
5. Проблемні аспекти провадження за нововиявленими обставинами.
6. Особливості і перспективи реформування системи адміністративного судочинства.

Література: 10, 18, 19, 20, 23, 30, 37, 39, 41, 45, 47, 50, 58.

Тема 10. *Проблемні аспекти сучасного процесуального права.*

План

1. Особливості предмету і методу цивільного процесуального права.
2. Проблемні питання реалізації принципів цивільного процесу.
3. Проблемні питання системи засад кримінального провадження.
4. Проблеми реалізації функцій учасників кримінального провадження.
5. Проблемні аспекти доказів і доказування у кримінальному процесі.
6. Проблемні аспекти застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

Література: 2, 3, 12, 25, 37, 42, 45, 47, 52, 54, 56, 59, 63, 71.

4. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота сприяє кращому засвоєнню здобувачами матеріалу з навчальної дисципліни «*Сучасні аспекти наукової спеціальності Право*» та формуванню у них навичок та вмій одержувати додаткові знання.

Формами самостійної роботи здобувачів є:

- доопрацювання матеріалів лекцій та опрацювання літератури, що пропонується до вивчення по темах навчальної дисципліни;
- підготовка до практичних занять, виконання завдань по темах практичних занять;
- підготовка письмових відповідей на питання для самопідготовки;
- робота в інформаційних мережах;
- вибір теми, розробка плану та написання реферативної роботи;
- самостійне вивчення та складання конспектів по темах, що вносяться на самостійне вивчення.

Результативність самостійної роботи виявляється під час заслуховування та обговорення промов, доповідей, захисту рефератів, поточного модульного контролю знань, перевірки письмових відповідей та підсумкового оцінювання успішності здобувачів.

Написання реферату

Написання рефератів як форма самостійного вивчення навчальної дисципліни передбачає дослідження основних питань програмного матеріалу.

Усі реферати повинні відповідати єдиним вимогам.

1. Робота повинна бути акуратно виконана на стандартних аркушах формату А4 у друкованому варіанті, обсягом 15-18 сторінок. Поля сторінки 20 мм з усіх боків. Набір здійснювати текстовим редактором Times New Roman, 14 кегль, міжрядковий інтервал 1, абзац 1,25 см. Рівняння тексту по ширині сторінки. Сторінки нумеруються внизу по центру арабськими цифрами без крапки наприкінці, додержуючись наскрізної нумерації. Першою сторінкою є титульна, на ній номер сторінки не проставляється.

2. Конкретний зміст реферату, його структура визначається здобувачем разом із викладачем. Як правило, реферат має таку структуру:

– **ВСТУП**, де обґрунтовується вибір теми реферату, її актуальність, формуються основна мета і завдання дослідження.

– **ОСНОВНА ЧАСТИНА**, яка складається з двох або трьох розділів. У розділі належить викласти загальні, теоретичні та методичні питання. У наступних розділах розкривається конкретний матеріал, який має практичне значення. З метою більш логічного викладення матеріалу кожний розділ закінчується невеликими висновками.

– **ВИСНОВКИ** – заключна, узагальнююча частина реферату, де стисло підбивають підсумки дослідження, міститься особиста позиція автора реферату.

– Текстова частина реферату завершується **СПИСКОМ ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**, де найменування використаних монографій, посібників та статей розташовані в алфавітному порядку за першою літерою прізвища автора. Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015. Він прийнятий для уніфікації складання бібліографічного опису на міжнародному рівні, забезпечення можливості обміну результатами каталогізації.

Наприклад:

Білуха М. Т. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Київ: Вища школа, 1997. 271 с.

Битяк Ю. Адміністративне судочинство як форма забезпечення верховенства права і законності. *Право України*. 2011. № 4. С. 4–11.

– **ДОДАТКИ**, які подаються наприкінці реферату, наводяться таблиці, ілюстрації та інші допоміжні матеріали.

3. Реферат починається з титульної сторінки.

4. Вступ, розділи і висновки, які розміщуються в указаній послідовності, починаються з нової сторінки. Заголовки розділів реферативного дослідження слід розміщувати посередині рядка і писати великими літерами без крапки наприкінці й не підкреслювати. Перенос слів у заголовку не допускається. Відстань між заголовком та наступним рядком повинна дорівнювати пропущеному рядку.

5. На цитати треба давати посилання, які робляться мовою оригіналу. Після цитати робиться в дужках позначка [4, с. 38]. Це означає, що дане видання міститься у списку літератури за порядковим номером – 4. Друга цифра – 38 – означає номер

сторінки, звідки взята цитата.

6. Оцінка реферату враховує ступінь розкриття теми, обсяг використаної літератури, змістовність викладення фактів, рівень самостійності міркувань. Важливо, щоб реферат був написаний відповідно до теми, а його структурні підрозділи повністю розкривали проблему дослідження.

Перелік тем для рефератів

1. *Функції та місце загальної теорії права у системі юридичних наук.*
2. *Класичні та сучасні концепції про державу і право.*
3. *Проблеми формування демократичної правової соціальної держави.*
4. *Принципи та постулати права.*
5. *Вплив міжнародного права на процес національної нормотворчості.*
6. *Прогаolini у позитивному праві, шляхи їх подолання та усунення.*
7. *Законні інтереси та їх специфіка.*
8. *Юридична пізнання і розуміння в контексті постнекласичної парадигми.*
9. *Особливості тлумачення нормативно-правових приписів міжнародних договорів України.*
10. *Види юридичного процесу та їх характеристика.*
11. *Правовий нігілізм як крайня форма деформації правосвідомості.*
12. *Конституційна реформа в Україні: проблеми та перспективи.*
13. *Лобізм: поняття, іноземний досвід, проблеми законодавчої невизначеності лобізму в Україні.*
14. *Реформа місцевого самоврядування в Україні.*
15. *Результати проведення адміністративної реформи: проблеми сьогодення.*
16. *Захист прав і свобод громадян при проведенні адміністративної реформи.*
17. *Процесуальний аспект адміністративного права: особливості тлумачення.*
18. *Проблеми визначення цивільного права як приватного права.*
19. *Проблеми реформування кримінального законодавства України*

в контексті європейських стандартів.

20. Проблема оптимізації державного регулювання господарських відносин з врахуванням змін в економічному житті суспільства.

21. Європейські традиції захисту трудових прав працюючих та їх імплементація у трудове законодавство України.

22. Економіко-правові механізми регулювання використання природних ресурсів та збереження довкілля.

23. Судово-правова реформа в Україні: етапи, стан, проблеми, перспективи.

24. Поняття і сутність конституційної юрисдикції.

25. Конституційно-процесуальне право як галузь права.

26. Зміст судового контролю за забезпеченням законності державного управління.

27. Теоретичні підходи до визначення судової юрисдикції.

28. Судова реформа та її вплив на цивільне судочинство.

29. Проблемні питання системи засад кримінального провадження.

30. Проблемні аспекти реалізації права на правову допомогу в сучасному господарському процесі та шляхи їх розв'язання.

Перелік тем може мінятися з урахуванням актуальної проблематики у сфері.

Контрольні роботи

Контрольні роботи виконуються з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних здобувачами за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Тематика контрольних робіт укладена відповідно до завдань навчальної дисципліни і пов'язане з практичними потребами юридичного фаху. Вибір варіанту контрольної роботи здійснюється за формулою № варіанту = дата народження здобувача – 1 (для народжених у перший день місяця – варіант № 1).

Вимоги до оформлення контрольних робіт:

1. Для набору тексту и таблиць необхідно використання редактору Microsoft Word для Windows.

2. Перед набором тексту налаштуйте вказані нижче вказані параметри текстового редактору: поля по 2 см; шрифт Times New Roman, розмір – 14; міжрядковий інтервал – 1; вирівнювання за шириною ; абзацний відступ 1,25 см; орієнтація листа – книжна.

3. Оформлення посилань на інформаційні джерела. Під час роботи з різними джерелами науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, оскільки найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки. Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга – номеру сторінки (наприклад, [32, с. 85]).

Наприкінці контрольної роботи наводиться *список використаних джерел*. Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015. Він прийнятий для уніфікації складання бібліографічного опису на міжнародному рівні, забезпечення можливості обміну результатами каталогізації.

Завдання № 1

1. Поняття юриспруденції та її склад.
2. Форми реалізації права.
3. Поняття та види деформацій правосвідомості.
4. Механізми забезпечення єдності екологічного права.

Завдання № 2

1. Об'єкт та предмет загальної теорії права.
2. Основні вимоги належного застосування права.
3. Теоретичне визначення конституції та її сутність.
4. Співвідношення судової влади з законодавчою й виконавчою.

Завдання № 3

1. Предмет історії політичних та правових вчень.
2. Суб'єкти застосування права.
3. Поняття законодавчого процесу.
4. Конституційний Суд України як орган конституційної юрисдикції в Україні.

Завдання № 4

1. Поняття політико-правового вчення.

2. Види та способи вирішення юридичних колізій.
3. Парламентський контроль за діяльністю уряду.
4. Порядок діяльності та процедури розгляду справ.

Завдання № 5

1. Поняття концепції, доктрини та теорії права.
2. Класифікація актів застосування права.
3. Принципи місцевого самоврядування в Україні.
4. Джерела конституційно-процесуального права.

Завдання № 6

1. Критерії оцінки політико-правових доктрин.
2. Правовий вплив: поняття, форми.
3. Європейська хартія про місцеве самоврядування.
4. Юрисдикція адміністративних судів.

Завдання № 7

1. Поняття і сутність права.
2. Правові засоби: поняття, види.
3. Специфіка джерел юридичних досліджень.
4. Особливості реформування судової системи України.

Завдання № 8

1. Шляхи (способи) становлення права.
2. Типи, сфери та межі правового регулювання.
3. Свобода і відповідальність у державному управлінні.
4. Сучасні тенденції розвитку цивільного процесуального права.

Завдання № 9

1. Природне та позитивне право.
2. Ефективність механізму правового регулювання.
3. Предмет адміністративного права: сучасна характеристика.
4. Види цивільної юрисдикції.

Завдання № 10

1. Функції права: поняття та види.
2. Типи праворозуміння.
3. Адміністративна відповідальність юридичних осіб.
4. Юридична природа мирової угоди.

Завдання № 11

1. Соціальне призначення права.
2. Поняття та мета тлумачення нормативно-правових приписів.
3. Критерії відмежування приватного права від публічного права.
4. Актуальні проблеми виконання судових рішень.

Завдання № 12

1. Соціальний процес формування права.
2. Нормативне та казуальне тлумачення.
3. Ознаки юридичної особи, розроблені теорією цивільного права.
4. Проведення процесуальних дій у режимі відео-конференції.

Завдання № 13

1. Поняття правотворчості.
2. Доктринальне тлумачення.
3. Юридична особа і суб'єкт господарювання.
4. Поняття господарського судочинства.

Завдання № 14

1. Функції правотворчості.
2. Автентичне та легальне (делеговане) тлумачення.
3. Поняття та види джерел кримінального права.
4. Поняття і склад учасників господарського процесу.

Завдання № 15

1. Принципи правотворчості.
2. Акти офіційного тлумачення.
3. Мета тлумачення кримінально-правових норм.

4. Завдання господарського судочинства.

Завдання № 16

1. Правотворча техніка: поняття, склад.
2. Юридична практика: поняття та ознаки.
3. Сучасні підходи до визначення поняття злочин.
4. Методологія загальної теорії права.

Завдання № 17

1. Види правотворчості.
2. Структура юридичної практики.
3. Методи господарського права і їх особливості.
4. Функції історії вчень про державу і право.

Завдання № 18

1. Особливості законотворчості.
2. Види юридичної практики.
3. Кодифікація трудового законодавства України.
4. Індивідуальна та колективна реалізація права.

Завдання № 19

1. Відомча і локальна правотворчість.
2. Поняття і структура правосвідомості.
3. Проект трудового кодексу України.
4. Суб'єктивні права та юридичні обов'язки.

Завдання № 20

1. Поняття та ознаки реалізації права.
2. Функції правосвідомості.
3. Джерела екологічного права.
4. Типологія праворозуміння.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Адміністративно-правовий статус діяльності господарських судів України: проблеми та перспективи: монографія / В. В. Сулім, О. П. Світличний. Київ : НУБіП України, 2019. 196 с.
2. Актуальні проблеми кримінального законодавства України та практики його застосування : монографія / В. Я. Тацій, В. І. Борисов, Л. М. Демидова та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, Л. М. Демидової. Харків : Право, 2017. 400 с.
3. Актуальні проблеми теорії держави і права : підручник / О. В. Шмоткін ; Нац. акад. Служби безпеки України. Київ : НА СБУ, 2019. 275 с.
4. Актуальні проблеми філософії права: посібник / О. М. Балинська, А. С. Токарська, В. А. Ященко; за заг. ред. О. М. Балинської. Львів : ЛьвДУВС, 2017. 612 с.
5. Європейський Союз: теорія і практика інтеграції заради успіху : навальний посібник / В. В. Дума, А. В. Боровик, А. В. Матвійчук та інші; за заг. ред. А. В. Матвійчука. Рівне : Волин. обереги, 2019. 156 с.
6. Історія вчень про державу і право: навч. посіб. / Є. В. Зозуля, О. С. Туренко, І. В. Іванов. Херсон : «Олді-Плюс», 2018. 108 с.
7. Історія політичних і правових вчень. Від стародавніх часів до XVII століття. Київ : ОВК, 2021. 238 с.
8. Кучук А. М., Завгородня Ю. С. Юридична компаративістика : навч. посіб. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 112 с.
9. Лапкін А. В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах . Вид. 7-ме, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 170 с.
10. Олійник А. Ю. Актуальні проблеми конституційного права України. Київ : ЦУЛ, 2020. 554 с.
11. Орлова О. О., Кучук А. М., Мінченко О. В. Загальна теорія права : навч.-метод. посіб. Суми : ФОП Цьома С. М., 2020. 237 с.
12. Правозастосування : навч. посіб. / О. А. Назаренко та ін. / За заг. ред. С. Д. Гусарева. Київ : НАВС, ФОП Маслаков, 2020. 160 с.
13. Сучасні проблеми цивільного права та процесу : навч. посіб. / О. Є. Аврамова, О. І. Антонюк, М. П. Апанасюк та інш., за ред. Ю. М. Жорнокуя, Л. В. Красицької; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Право, 2017. 808 с.

14. Теорія держави і права : підручник / О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін. ; за заг. ред. О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 416 с.
15. Теорія держави і права в схемах та таблицях : навч. посіб. / кол. авт.; ред. Л.Р. Наливайко. Київ : Хай-Тек Прес, 2020. 296 с.
16. Щербина В. С., Резнікова В. В. Актуальні проблеми господарського права: підручник. Особлива частина. Київ : Ліра-К, 2018. 672 с.
17. Екологічне право : підручник / А. П. Гетьман, Г. В. Анісімова, А. К. Соколова та ін. ; за ред. А. П. Гетьмана. Харків : Право, 2019. 552 с.

Допоміжна

18. Адміністративне процесуальне право України : навчально-методичний посібник / І. О. Каргузова, Д. А. Козачук, А. Ю. Осадчій, Г. М. Сарibaєва. Одеса : Фенікс, 2016. 400 с.
19. Адміністративне судочинство України: теорія та практика : монографія / Вищ. адмін. суд України ; за заг. ред. О. М. Нечитайла. Київ : Компанія "ВАІТЕ", 2015. 288 с.
20. Адміністративний процес України (у схемах) : навчальний посібник / М. М. Бурбика, М. В. Колеснікова, А. В. Солонар. Суми : Сумський державний університет, 2019. 108 с.
21. Актуальні проблеми теорії держави та права : навч. посіб. / Є. В. Білозьоров, Є. О. Гіда, А. М. Завальний, А. О. Осауленко ; за заг. ред. Є. О. Гіди. Київ : ФОП О. С. Ліпкан, 2010. 260 с.
22. Актуальні проблеми теорії держави та права. Частина I. Актуальні проблеми теорії держави : навч. посіб. / С. М. Тимченко, С. К. Бостан, С. М. Легуша та ін. 2-е вид., стереот. Київ : КНТ, 2008. 288 с.
23. Бачун О. В. Правовий статус суб'єктів адміністративного судочинства: монографія / за наук. ред. А. О. Селіванова. Київ : Логос, 2009. 114 с.
24. Бондаренко К. В. Щодо визначення процесу державного управління. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* Ужгород, 2015. Вип. 35 (1.2). С. 101–104.
25. Бочарова Н. В. Соціально-правовий механізм забезпечення прав людини: до питання про зміст та структуру поняття. *Науковий вісник*

- Ужгородського національного університету*. 2015. Серія ПРАВО. Випуск 33. Том 1. С. 11–13.
26. Бредіхіна В. Л. Зміст та юридична природа поняття ресурсно-екологічної безпеки. *Право і суспільство*. 2018. № 2 Ч. 2. С. 103–109.
27. Головка А. Л. Правові принципи природоохоронної діяльності: загальнотеоретична характеристика. *Jurnalul juridic national: teorie si practica*. 2019. № 6 (40). С. 8–11.
28. Господарський процес. Практикум : навч. посіб. / коло авт. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2018. 192 с.
29. Господарський процес : підручник. / Світличний О. П. Вид. 2, перероб. і доп. Київ : НУБіП України, 2018. 342 с.
30. Державне управління : словник-довідник / уклад. В. Д. Бакуменко. URL: <http://subject.com.ua/political/governance/115.html> (дата звернення: 15.09.2019).
31. Екологічне право України : навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ : ТОВ «Центр учбової літератури», 2020. 228 с.
32. Історія вчень про державу і право : підруч. для вищ. навч. закл. / О. О. Сердюк, В. В. Соловійов, В. К. Антошкіна. Донецьк : Юго-Восток, 2012. 290 с.
33. Історія вчень про право і державу : підруч. у 2-х ч. / О. М. Головка, Т. Є. Кагановська. Ч. 1 : Зарубіжні країни. Харків : Колегіум, 2020. 848 с.
34. Законодавча діяльність та законодавчий процес, Навчальні матеріали онлайн. URL: <https://pidruchniki.com/1209061356738/pravo> (дата звернення: 15.07.2019).
35. Законодавче забезпечення правоохоронної діяльності : навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Сокурєнка. Харків : Стильна типографія, 2017. 1164 с. (до 100-річчя підготовки охоронців правопорядку у Харкові).
36. Законотворчість: Участь громадськості у законотворчому процесі. Основні аспекти законодавчого процесу / Базілевич Д. С., Валентайн Е., Вінокуров І. М., Гаращенко М. В., Жугай Н. С., Крижанівський В. П., Нечипоренко Л. О., Рахімкулов Е. Р., Руденко М. О., Суслєва О. І., Фулей Т. І., Чередніченко С. Г. Київ : ФОП Москаленко О. М., 2013. 232 с.
37. Зелєнов А. С. Обов'язковість судових рішень як принцип адміністративного судочинства. *Вісник Нац. акад. прав. наук України*. 2017. № 3 (90). С. 167–174.

38. Медведєва М. О. До питання про правові наслідки агресії РФ для довкілля України. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2015. № 126 (Ч. I). С. 79–92.
39. Мельник Р. С., Бевзенко В. М. Загальне адміністративне право: підручник. Київ: Ваїте, 2014. 376 с.
40. Нігреєва О. О. Правотворчість у міжнародному праві: окремі питання: *Формування і розвиток правотворчості в умовах трансформації суспільства: кол. монографія* / за ред. В. П. Плавича. Одеса: Фенікс, 2018. С. 267–293.
41. Миколенко А. Н. Метод правового регулювання и функции административно-деликтного права. *Leges et Vita*. 2018. № 5/2 (317). С. 129–134.
42. Миколенко О. М. Об'єкт адміністративно-деліктних правовідносин в доктрині адміністративного права. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2018. Вип. 31. С. 52–54.
43. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В. К. Гришук, А. В. Савченко та ін.; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. К. : Юрінком Інтер, 2018. 1154 с.
44. Панкевич О. З. Право на приватність: деякі сучасні тенденції в практиці Страсбурзького суду. *Соціально-правові студії*. 2018. Випуск 1. С. 23–30.
45. Панченко О. В., Проскура Т. Б. Кодифікація екологічного законодавства: світовий досвід та українські перспективи. *Молодий вчений*. 2017. № 3. С. 543–558.
46. Правова основа захисту прав і свобод громадян в адміністративному порядку. Міністерство юстиції України. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_4629 (дата звернення: 17.07.2019).
47. Проблеми права екологічної безпеки : навчальний посібник / М. В. Краснова, Г. І. Балюк, А. Г. Бокова та ін. ; під заг.ред. М. В. Красної та Р. С. Кіріна; відп.ред. В. І. Андрейцев; М-во освіти і науки України; Київ.нац.ун-т, Нац. Гірн.ун-т. Дніпро : НГУ, 2016. 575 с.

Законодавство

48. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. Верховна Рада України.

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 12.09.2020).

49. Європейська Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод від 1950 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 12.08.2019).

50. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права ООН: Пакт, Міжнародний документ від 16.12.1966 Верховна Рада України. URL:http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_042

51. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 р., № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005 р., № 5, (№№ 35-36, 37). Ст. 446. (зі змінами та доповненнями).

52. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № **435-IV** (зі змінами та доповненнями). Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

53. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № **1618-IV** (зі змінами та доповненнями). Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

54. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № **436-IV** (зі змінами та доповненнями). Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

55. Господарський процесуальний кодекс України від 06.07.1991 № **1798-XII** (зі змінами та доповненнями). Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

56. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № **2341-III** (зі змінами та доповненнями). Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

57. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № **4651-VI** (зі змінами та доповненнями). Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

58. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № **2755-VI** (зі змінами та доповненнями). Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

59. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

60. Про судоустрій та статус суддів : Закон України від 07.07.2010 р. – № 2453-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010 р. № 41, № 41-42; № 43; № 44-45. Ст. 1468. (зі змінами та доповненнями).

61. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 36. Ст. 266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
62. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 № 1556-р. Кабінет Міністрів України: офіц. сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-konceptsiyi-rozvitku-shtuchnogo-intelektu-v-ukrayini-s21220>
63. Про адміністрування домену «.UA»: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.07.2003 № 447-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447-2003-%D1%80/card6#Public>
64. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 51. Ст. 577.
65. Про веб-ресурси Верховної Ради України: Розпорядження Голови Верховної Ради України від 19.05.2015 № 699. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/699/15>.
66. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 45. Ст. 400.
67. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 36. Ст. 275.
68. Про затвердження Положення про Апарат Верховної Ради України: Розпорядження Голови Верховної Ради України від 25.08.2011 № 769. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/769/11-%D1%80%D0%B3#Text> (дата звернення 03.03.2020)
69. Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 835. *Офіційний вісник України*. 2015. № 85. Ст. 2850.
70. Про затвердження Положення про Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 березня 2004 р. № 326. *Офіційний вісник України*. 2004. № 11. Ст. 665.

71. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 31. Ст. 286.
72. Про медіацію: Закон України від 16 листопада 2021 року № 1875-ІХ. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2022. № 7, ст. 51.
73. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25 червня 1991 року № 1264-ХІІ (зі змінами та доповненнями). Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#n714>
74. Про екологічну відповідальність за попередження та ліквідацію наслідків завданої навколишньому середовищу шкоди : Директива 2004/35/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 21 квітня 2004 року (зі змінами та доповненнями). Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_965#Text

Інтернет-ресурси

1. Бібліотека ім. В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Верховна Рада України – <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Президент України – <http://www.president.gov.ua>
4. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
5. Міністерство юстиції України – <http://www.minjust.gov.ua>
6. EUR-Lex. – <https://eur-lex.europa.eu/content/welcome/about.html>
7. Цифрові юристи. Цифрова освіта. – <https://osvita.diia.gov.ua/courses/digital-lawyers>